

SZEGEDI ÜNNEPI HETEK

Delfes: Coppélia. Előadás a Dóm téren, ma este 8 órakor.

Balázs Irén textilkiállítás a Bartók Béla Művelődési Központban, naponta 10-18 óráig.

Samu Géza szobrászművész kiállítása a Bartók Béla Művelődési Központban, naponta 10-18 óra között.

Alföldi festők kiállítása a Gulácsy Lajos Teremben. Megtekinthető 9.30 és 14.30 között.

A 19. Szegedi Nyári Tárlat a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai Képtárában, naponta 10-19 óra között.

Medgyessy Ferenc-emlékkiállítás a November 7. Művelődési Központban, megtekinthető naponta 10-18 óra között.

Kiss Roóz Ilona keramikumművész kiállítása a Juhász Gyula Művelődési Központban, mindennap 10-18 óra között.

A Szegedi Szabadtéri Játékok húsz éve. Kiállítás a Móra Ferenc Múzeum dísztermében, valamint a múzeum állandó kiállításai.

A Víz előtti Szeged, a Somogyi-könyvtár kiállítása, naponta 10-18 óra között.

Hajdú-Bihar megye népművészete. Kiállítás a szőregi Tömörkény István Művelődési Házban, hétfő kivételével naponta 10-12 és 14-18 óra között.

Partnerek

Egymástól veszik a szót, mindenképpen szeretnék egymagarázni, miért kedvelik jobban a Hattyúk tavának azt a koreográfiáját, ami az ő színházukban megy (Burmeiszteré), a nagyszínházi változatnál. („A harmadik felvonás a látvány szempontjából értékesebb. Ez újszerű rendezői megoldásoknak is köszönhető, de a táncos is karakteresebbek.”) A Sztanyiszlavszkij és Nyemirovics-Dancsenko Színház előadásain Odette-Odilia: Galina Krapivina. A személynév után, automatikusan, majd nem Ulanovát írtam, talán nemcsak a névazonosság miatt. Próba közben láttam, hisz csak a mai, vasárnapi előadásban táncolja majd Swanildát; de kosztüm nélkül is: a különleges báj, a franciás grácia és a nagy technikai biztonság jellemzője a mozgásának. A partnere, Franz szerepében: Mihail Krapivin.

Galina Krapivina

Mihail Krapivin

Igen, a színpadon kívül is partnerek. Nem ők az egyetlen házaspár a moszkvai együttesben. De néhány balettszínházat végigjárhatnánk, amíg találunk vezető táncost, aki az anyaszerpre is vállalkozott. Krapivinek Natasa-ja októberben lesz hároméves. („Voltunk a Tiszán, strandon; megsajdult a szívem, amint elnéztem, micsoda gyerekparadicsom... Natasa boldog lenne itt, velünk.”)

A balerina mindössze egyetlen évig nem lépett fel. A gyermekgondozásban segítette a nagymama, aki azonban fiatal még, és dolgozik, a kislány — a szülőkre maradt. („Meg a barátokra. A próbák, előadások időigényesek, erőt rabolnak, megterhelőek. Aki éppen ráér a baráti körből, besegít nekünk. Így is: nagyon nehéz.”) Galina Krapivina arca komoly, megüli a felelősség, az aggodalom, gyötri a hiányérzet. A szemé bepárasodik, fénye megtörik, nyugodt-szürkéből mély, tengerzöldbe vált. A férj rögtön „kapcsol”, gyorsan átveszi a szót:

— Tizennyolc éves korunk óta együtt táncolunk. Iskolatársak voltunk, 9 év tanulás után a vizsgaelőadáson is partnerek voltunk. A repertoárdarabokban azóta is. A Hattyúk tava és a Hamupipóke Hercegei kedves szerepeim, Galina legszívesebben Odette-Odiliát, Esmeraldát, Hópehelykét táncolja; és Midora szerepét a tengeri kalózkokról szóló, klasszikus balettenekre készült Grisin-koreográfiában.

Galinára pillant, a balerina már nyugodt. A termete — első pillantásra: szelíd kelne, elfújhatná; de ha mozdul, megszólal, bár fi-

Galina Krapivina: „Egyikünké sem könnyű szerep, de nagyon érdekes. Csicsinadze koreográfija is a klasszikus balett mozgásvilágából építkezik, és ez hozzánk közel áll. De ennek a változatnak különlegessége, hogy a klasszikus mozgáselemeket is könnyedség hatja át. Talán nem pontos, mégis az operettes jelzőt használnám a koreográfia karakterének meghatározásához. Az a fontos, hogy játszani is lehet benne...”

— A Coppéliát nem említették a kedves táncok között. Pedig a főszereplői...

— Semmi bajunk veled, sőt... Egyikünké sem könnyű szerep, de nagyon érdekes. Csicsinadze koreográfija is a klasszikus balett mozgásvilágából építkezik, és ez hozzánk közel áll. De ennek a változatnak különlegessége, hogy a klasszikus mozgáselemeket is könnyedség hatja át. Talán nem pontos, mégis az operettes jelzőt használnám a koreográfia karakterének meghatározásához. Az a fontos, hogy játszani is lehet benne...

— A terveik? — Valami különleges játékot szeretnék vásárolni Natasának... — A férj trefás-szemrehányó pillantására Galina kicsit restelkedve, de nevetve int, „mondd akkor te”. — A filmezés a szenvedélyem, persze a tánc mellett. Most Budapesten és itt, Szegeden is készítettem felvételeket, amint hazatérünk, kezdődnek a vetítések. Natasa nagyon fog örülni, azt hiszem Disneyland-et, amit az Egyesült Államokban filmeztem, és amit folyton nézne, kiűti végre ez az új mozi.

Miután sikerült mindannyiunknak mérsékelni haragját jókedvűvé, végül mégis megtudtam: Galina ősszel betanulja Francesca szerepét, így a Csajkovszkij programzenére (Francesca da Rimini) készült baletten végre Paolo, azaz Mihail Krapivin oldalán táncolhat. Legalábbis: így szeretnék.

Sulyok Erzsébet

A néptáncművészet mai, kedveltebb és az amatőrmozgalomhoz közelebb álló ága, ami föltáratlan gyökereket után kutat, s rekonstruálni igyekszik az egykori táncokat. Az Állami Népi Együttes a folklórelemek felhasználásával színházi produkcióvá szervezi műsorát — színpadi táncot teremt az ősi elemek, motívumok, lépések, kombinációk felhasználásával. A múzeum Csongrád megyei paraszttáncok és népijátékok új, állandó kiállításán százegy-néhány évvel ezelőtti csodálatos tárgyakat mutat be, csakúgy, mint a Tápén rendezett népi hangszerkészlet, és a Szőregen bemutatott hajdúsági népművészeti anyag. Ifj. Fazekas Lajos feketé cserépelel vizont egyre inkább a mai kor követelményeihez és igényeihez idomított dísz tárgyak.

Az ősi funkció-formadíszítés egységéből a formázó díszítővilág már döntő szerepet kap. Ugyanez érvényes még magasabb szintű szintézisben Kis Roóz Ilona korongolt kerámiafiguráira, Balázs Irén textil faliképeire és reliefsjeire. Is-

A közönségé a szó

Milyen volt Szeged fesztiválja? Városlakóknak tetűk föl a kérdést, hogyan érzik, miként látják az immár két évtizede ünneplőbe öltözködő Szegedet, kiváltképp a szabadtéri játékokat. A megkérdezettek — ahogyan mondani szokás — nem rejtették véka alá a véleményüket. Átgondoltan vagy hirtelen indulattal, de csipősen fogalmazva, jó adag bizonytalansági tényezővel persze, hiszen ők „nem tudhatják, nem szakemberek” — mégis nyilvánvaló, magukénak vallják a fesztivált, érte perelnek, s nem ellene. Ami pedig a Játékok műsorpolitikáját illeti, nyitott kapukat döngöttek. Mint a tegnapi számunkból kiderült, már a jövő évadot több izgalmas újdonsággal tervezik.

Lippai Jánosné, könyvtáros: Egyetlen előadás érdekelt az idei programból, a Bánk. Kíváncsi voltam Illyés Gyula változtatásaira. Szimpatikus az átigazítás; Besenyei nagyon tetszett, és a díszlettervező ötlete, ahogy függönyökkel alakított tereteket, hangulatokat. Szovjet vendégeink voltak, érdeklődő értelmiségiek, fölkeszültek az előadásra. Amint fényt kapott a színpad, a férfi első szava volt: grandiózus. Egyébként a vendégeknél általában minden tetszik, a szabadtéri is, a város is. Talán ez a lényeg. Összintén szólva: én unom már egy kicsit. Ez a sok János vitéz, Cigánybáró, Hunyadi, Hány, népi együttes, Aida... Újítani kellene! A többi nyári program jó, változatos, csak a nagyobb reklám rápkérne. Az jutott eszembe: miért ne lehetne a villamosokon, buszokon szórólapokat fölragasztani, hetenként cserélni; mindenkit tájékoztatnának az esedékes programokról. Egyébként: ez az egész nyár nagyon fárasztó, mert állandóan jönnek a vendégek; de nagyon kell, mert az ember nyáron át úgy érzi: nem alföldi városban, mozdulatlanságban, hanem pezsgésben, lüktető, vitalis légkörben él.

Kovács Gáborné, tanár: Szeretem a színházat, a télit is, a nyárit is. Baráti körben legszívesebben arról beszélek; megnyugtat a véleménycseré, mert néha már azt hiszem, maximalista vagyok. Megmondhatom, hol tartok a szabadtérivel: megnézem a bemutatókat — a részletszempontokért. Hogy értem? Jó ideje egyszerűen nem várom, hogy teljes színházi élményhez jussak a téren. Beláttam, ennek más a funkciója. Nem szeretnék nagyképnél látni, de az az igazság, hogy a mi szabadtérinkből engem legfeljebb egy-egy énekesi, ritkábban színészi teljesítmény, díszlettervezői vagy rendezői ötlet, egy-egy valóban látványos színpadkép érdekel. Azért megyek, hátha akad ilyen, és akkor már megérte. Persze, nem szenvedek különösebben, ha valami kimarad, mert éppen nyaralunk. Koncertekre is eljárnunk, kötelelességszerűen megnézzük a nyári tárlatot. A férjem is pedagógus; az őszi szezonban a mi időnkől csak a színházra futja, leginkább Pestre járunk. Így hát: nyáron művelődünk, mindazonon kívül, amit említettem — otthon olvasunk.

Bekaszi Józsefné programozó: Régebben neves vendégművészeket hoztak, kellemtelen volt, hogy azok, akik nem gyakran járnak színházba, nem értették semmit. Most nem ez megy. A magyar művek, inkább hazai művek-

szekkel. Szerintem mindenképpen nagy tömegeket vonzó előadások kellene, de mintha nem válogatnának eléggé. Miért nem lehet újra, többször Bartókot, Kodályt játszani? A Budai Nagy Antal is milyen siker volt, miért nem azt hozzák vissza? Az ünnepi heteken nagyon változatos programot találhatunk, de néha elkeszesztő dolgokat is tapasztalni. Például a városnéző buszokra miért nem lehet előre kiadni jegyeket? Sorba kell állni, aztán a vendégek vagy fölférnek, vagy nem. A vonzása a szabadtérinek, okosan kell élni vele!

Patkó Lajosné varrónő: Az átdolgozások sokszor olyan nyakatekertek, hirtelen csak nézem: mi is ez? Pedig régebben már láttam. Frissíteni kellene már a szabadtérin is! Mindig ugyanazok mennek. A szálláshelyzet rettenetes. De itt van például a sugárúton ez a nagy tizemeletes szálló. Nem lehetne arra az egy hónapra valahogy kiúriteni, hogy segítsen valamit? Én úgy gondolom, hogy a hetvenes évek elejéig fölfelé ivelt a szabadtéri. Azután valahogy elkezdődött ez az ismétlődő korszak. Pedig nagy dolog ez a szegedi nyár, jobb propagandával, jobb választékkal még több is lehetne!

Dr. Altmayer Pál orvos: Szeretünk színházba járni, néhanapján eljutunk Pestre is. A szegedi szabadtérrel kezdettől fogva ismerem, egyetemistaként, kollégiumi orvosként gyakran találkoztam művészekkel, a tér környékén töltöttem a nyarakat. Véleményem szerint, az első időszak céltudatos, markáns műsorpolitikája megfáradt, helyesebben szólva nem folyamatosan jó. Eltűnt a szegedi fesztivál hegemon jellege is, a rangos vendégművészek máshol is fellépnek. Hiányolom a jeles külföldi énekeseket, pedig hát valamilyenkor ez adta az operaelőadások sava-borsát. Nem érzem a határozott profilt, hogy mi-ben akarnak kiemelkedőt nyújtani. Úgy hiszem, népszerű operák, Verdi, Puccini műveiből hosszú távra lehetne tervezni. Nem feltétlenül tragédia, ha a szabadtéri is vállalkozik új művek megismertetésére, megszeretetésére, hiszen a színháznak nevelő funkciója is van. Ami pedig az ünnepi heteket illeti, figyelembe kell venni, hogy a vendégsereg egyre választékosabb igényekkel érkezik ide, de a város nyári ajánlata nem tart ezzel lépést. Gyakran magam sem tudok mit kezdeni a vendégimmel.

Kovács Istvánné adminisztrátor: Hét évvel ezelőtt költöztünk Szegedre, azóta ismerem közelebbről a szabadtérrel. Mi tetszett leginkább? A János vitéz, a Cigánybáró, de az ember tragédiája is. Darabokat mondok tehát, nem előadásokat. A rövid felsorolásból sejtethető, elsősorban az operett kedvelem, a vidámságot. Örülök, hogy Szeged ilyen jelentős fesztivál otthona, emeli ez a város rangját, ugyanakkor az itt élőknél is alkalmat nyújt élővonalbeli művészeket, külföldi énekeseket látni-hallani. Azért más darabokat is el tudnék képzelni, bár konkrét tippjeim nincsenek, nem tudom, mi adható itt elő.

Az ünnepi hetek mintegy nyitányaként láthattuk Würtz Adám és Ágotha Margit kiállítását, majd később Váro Márton szobrai. Mindhármuk munkássága — igaz, a mély rétegekben — erősen kapcsolódik a népművészet valamilyen szálához — Würtz a népmesék, balladák, mondák szürreális világának képi megjelenítésére vállalkozik, Ágotha Margit fametszetein pásztorfaragók motívumaira és őszinte indulataira lelhetünk, míg Váro Márton mintha az erdélyi havasok kőfaragóinak kezéből venné ki a vésőt, hogy megvalósítsa klasszikusan tiszta plasztikai álmait.

A 19. szegedi nyári tárlat több alkotása is elgondolkodtató tanulságokkal szolgál a fenti témában. Most csak két szélsőséges példát idéznék: egyik Berki Viola naív festők módjára megolított Ősz című képe, a másik Dohnál Tibor nonfiguratív képsorozata, melyeken a népi ábrázolóművészet arányrendjének, ritmusainak absztrakt-dekoratív megfogalmazására tesz kísérletet.

Tandi Lajos arra járni.

Kortársunk, a népművészet

mét egy más út Samu Géza plasztikai vállalkozása, aki egykori paraszti használati tárgyak felhasználásával készített nagyon is korhoz szóló szobrokat. Vagy egy másik példa: az idei szabadtéri játékok egyik meglepetése volt a Vámos László rendezte János vitéz, melynek díszlettervező készítette. Az egész színpadi világot meghatározta Koós népművészeti ihletésű stílusvilága, melyben egyaránt helyet kaptak a régi búcsúk körhíntáinak esetlen lovai, a perselymalacok, a kakast formázó cserépsípek, és a népi díszítőművészet egyszerűsített elemei.

Ismét más — de mind többször felfedezhető — az iparművészet kötődése a régi paraszti művészet eszközeihez, tárgyaihoz. Az iparművészeti VIT-pályázat néhány darabja közül, melyeket a Képesarnokban láthattunk, Lesz Mária és Szabó Vera sztilikus bútor-együttese, vagy Farkas Gabriella falitextiljei a régi tárgyak funkcionális tartalmából és tiszta szerkezetéből indultak ki.